

PRZEGLĄD EKONOMICZNY WKF

17 m a j a 2021

I n s t y t u t R y n k u F i n a n s o w e g o

Streszczenie

W maju minęło pół roku od chwili otrzymania przez Instytut Rynku Finansowego autoryzacji Komisji Nadzoru Finansowego na publikację Wskaźnika Kosztu Finansowania, jako zgodnego z Rozporządzeniem BMR wskaźnika stopy procentowej. W tym okresie WKF wykazał wysoki poziom stabilności a jego opracowanie było niezmiennie oparte o istotny wolumen transakcji depozytowych. Wartym odnotowania jest fakt, że mimo niemal zerowego środowiska stóp procentowych, paneliści WKF przyjmowali znaczną liczbę depozytów terminowych pozwalającą na niezakłócone obliczanie ważonego wolumenem kosztu finansowania – czego wyrazem jest publikowany

WKF. Dowodzi to wiarygodności i reprezentatywności opracowywanego przez IRF wskaźnika, co niewątpliwie sprzyja wykorzystaniu WKF w umowach finansowych w celu ograniczenia ryzyka prawnego (zgodności, regulacyjnego) i ryzyka rynkowego (bazowego – w celu stabilizacji wyniku odsetkowego banku).

Przeгляд Ekonomiczny przedstawia poziom i zmienność WKF na tle powszechnie stosowanego w umowach finansowych wskaźnika WIBOR oraz analizuje wolumeny depozytów stojące za opracowywanym wskaźnikiem.

PRZEGLĄD EKONOMICZNY WKF

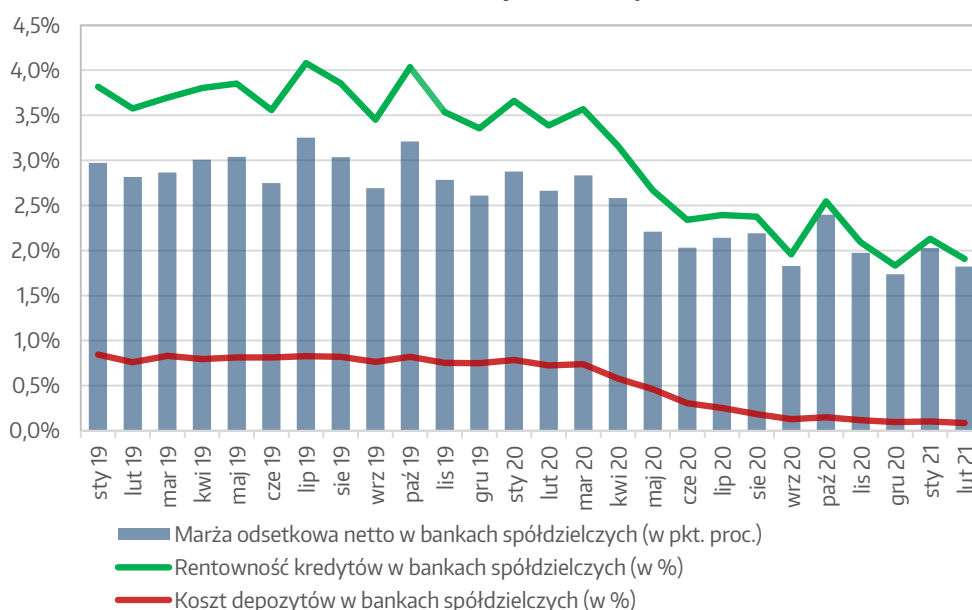
Otoczenie makroekonomiczne

Po trzech obniżkach na wiosnę ub.r., stopy procentowe ustabilizowały się na poziomie bliskim 0%. Konsekwencją spadku stóp było

pogorszenie wyniku odsetkowego banków, w tym banków spółdzielczych, co widać na wykresie 1.

Wykres 1.

Marża odsetkowa w sektorze banków spółdzielczych

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych KNF.

Warto podkreślić, że przyczyną spadku wyniku odsetkowego nie był sam niski poziom stopy referencyjnej, ale struktura bilansu banków w środowisku spadających stóp procentowych. Jak pisaliśmy w poprzednich Przeglądach Ekonomicznych, zmaterializowało się tzw. ryzyko bazowe. Polegało ono na innej dynamice spadku stóp procentowych po stronie aktywnej i pasywnej bilansu. Aktywa banków są zbudowane głównie z kredytów opartych o zmienną stopę indeksowaną do stawki WIBOR. Z kolei głównym źródłem pasywów banków są depozyty przyjmowane od klientów. Istotny udział tych depozytów to lokaty ter-

minowe o ustalonym oprocentowaniu.

Konsekwencją ekspansywnej polityki pieniężnej był skokowy spadek stopy WIBOR i powolne obniżanie się cen depozytów. Co więcej, skala spadku WIBOR był większa niż skala spadku stóp procentowych dla lokat. W efekcie przychody odsetkowe malały silniej i szybciej niż koszty pasywów, co skutkowało pogorszeniem wyników banków.

Opisany powyżej proces obrazuje różnica pomiędzy WKF a WIBOR, gdzie ten pierwszy reprezentuje koszt finansowania banków a ten

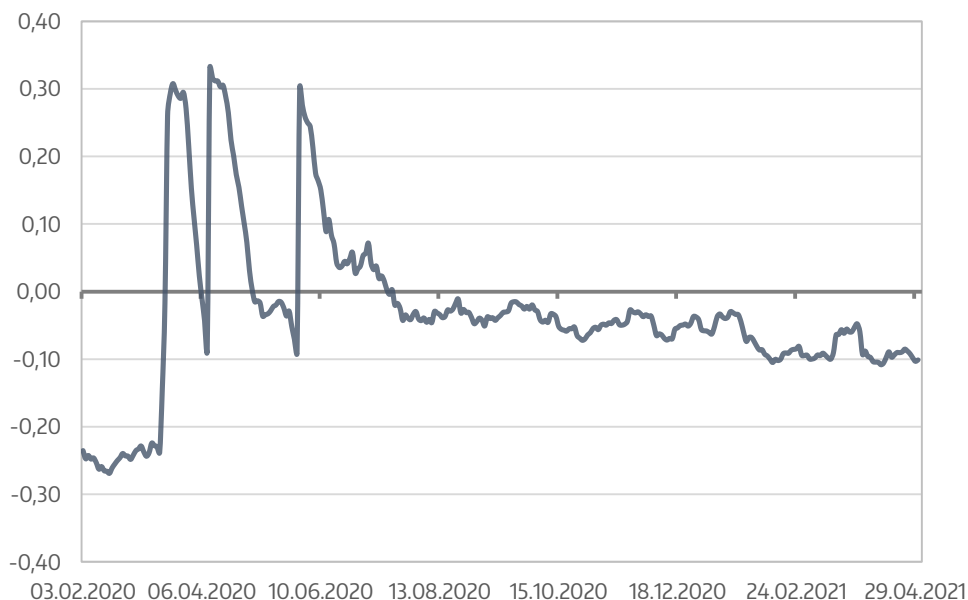
PRZEGLĄD EKONOMICZNY WKF

drugi bazę przychodów odsetkowych z tytułu kredytów. Zmianę

powyższej różnicy przedstawia wykres 2.

Wykres 2.

Średnia różnica WKF vs WIBOR dla terminów od 1M do 1Y (w pkt. proc.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych IRF i GPWB.

Marża odsetkowa banków gwałtownie malała tuż po obniżkach stóp procentowych, co prezentuje skokowy wzrost różnicy pomiędzy WKF a WIBOR. Od połowy ub.r. marża jest stabilna, ale na gorszym poziomie niż przed wybuchem pandemii COVID-19 (różnica jest obecnie o 15 punktów bazowych mniejsza niż na początku ub.r.). Warto zwrócić jednak uwagę na fakt, że wspomniana marża ulega powolnej poprawie (a więc różnica WKF minus WIBOR staje się bardziej ujemna).

Banki mają ograniczone możliwości obrony przed niekorzystnym otoczeniem stóp procento-

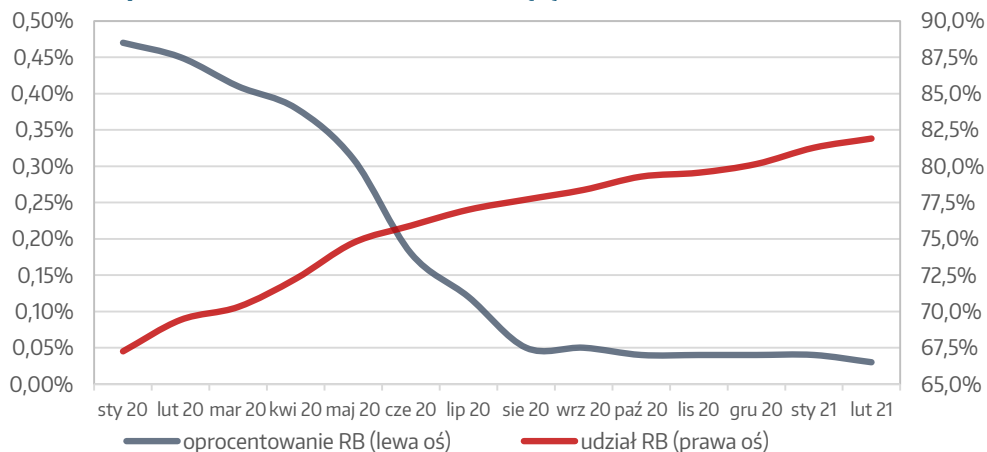
wych. Z jednej strony aktywa banków są zmonopolizowane przez indeks WIBOR, co utrudnia dywersyfikację przychodów odsetkowych. Po drugie, klienci i nadzór niechętnie odnoszą się do perspektywy wdrożenia negatywnego oprocentowania depozytów. W efekcie istnieje ryzyko pojawienia się ujemnego wskaźnika stóp procentowych przy dodatnim koszcie finansowania banków. Mechanizmem ograniczającym to ryzyko jest zmniejszenie uzależnienia banków od wyniku odsetkowego na rzecz wyniku prowizyjnego, co ma już miejsce w sektorze banków komercyjnych.

PRZEGLĄD EKONOMICZNY WKF

Inną metodą ograniczającą koszty odsetkowe jest odejście od depozytów terminowych na rzecz depozytów bieżących oprocentowa-

nych na poziomie bliskim 0%. Banki stosują ten sposób, co widać na wykresie 3.

Wykres 3.
Udział i oprocentowanie rachunków bieżących

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych NBP.

Wadą ograniczania depozytów terminowych jest pogorszenie wskaźników płynności, w tym regulacyjnej miary LCR. W związku

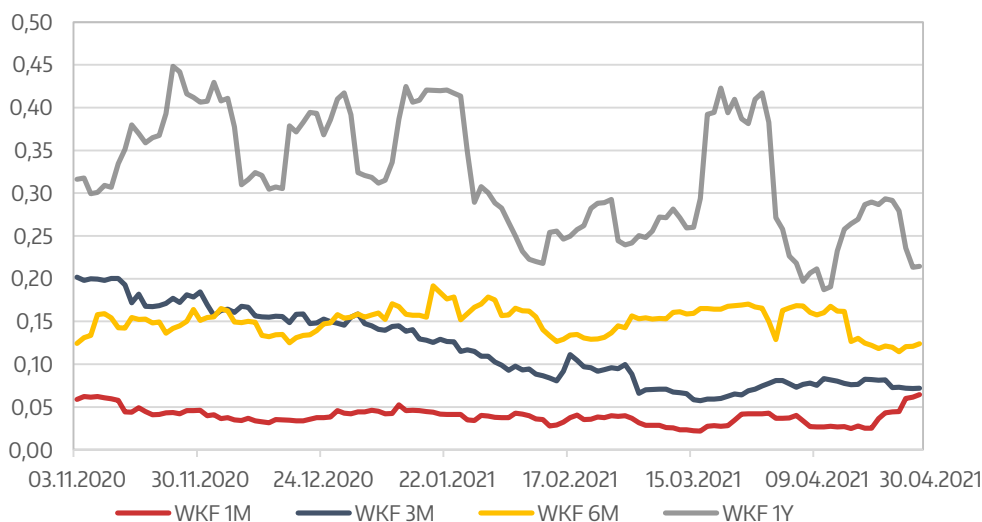
z tym, przechodzenie na finansowanie długoterminowych kredytów rachunkami bieżącymi ma ograniczony potencjał.

Analiza stóp procentowych na podstawie danych WKF

W ciągu ostatnich 6 miesięcy (od dnia otrzymania licencji KNF przez IRF), stawki WKF dla poszczegól-

nych terminów zapadalności są dość stabilne, co prezentuje wykres 4.

Wykres 4.
Wskaźnik Koszu Finansowania (w %)

Źródło: IRF.

PRZEGLĄD EKONOMICZNY WKF

Analizując szereg czasowy WKF można zauważyć dwie tendencje:

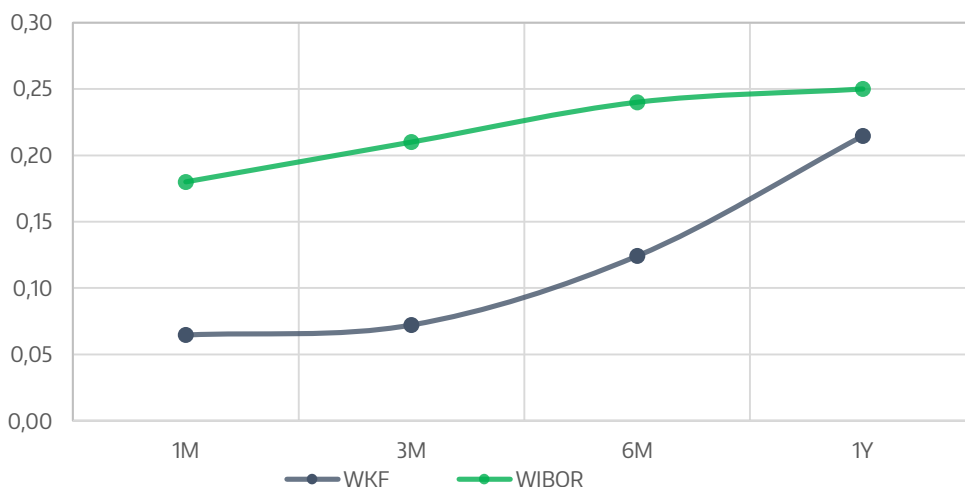
- szereg dla terminu 1 rok wykazuje wyższą wariację i jest na zdecydowanie wyższym poziomie niż pozostałe terminy zapadalności;
- od początku br. krzywa dochodowości jest monotoniczna, dzięki temu, że termin 3M spadł trwale poniżej terminu 6M.

Pierwsza tendencja związana jest z niższym wolumenem transakcji dla

terminu 1Y, co powoduje, że depozyty o znaczącym wolumenie mogą mieć wpływ na poziom wskaźnika. Taka wrażliwość nie ma miejsca dla pozostałych terminów. Druga tendencja oznacza, że WKF reprezentuje spójną preferencję płynności i ryzyko kredytowe banków, co dla WKF jest znacznie lepiej widoczne niż dla stawki WIBOR. Różnicę między krzywymi WIBOR i WKF obrazuje wykres 5.

Wykres 5.

Krzywe dochodowości 30 kwietnia 2021 (w %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych IRF i GPWB.

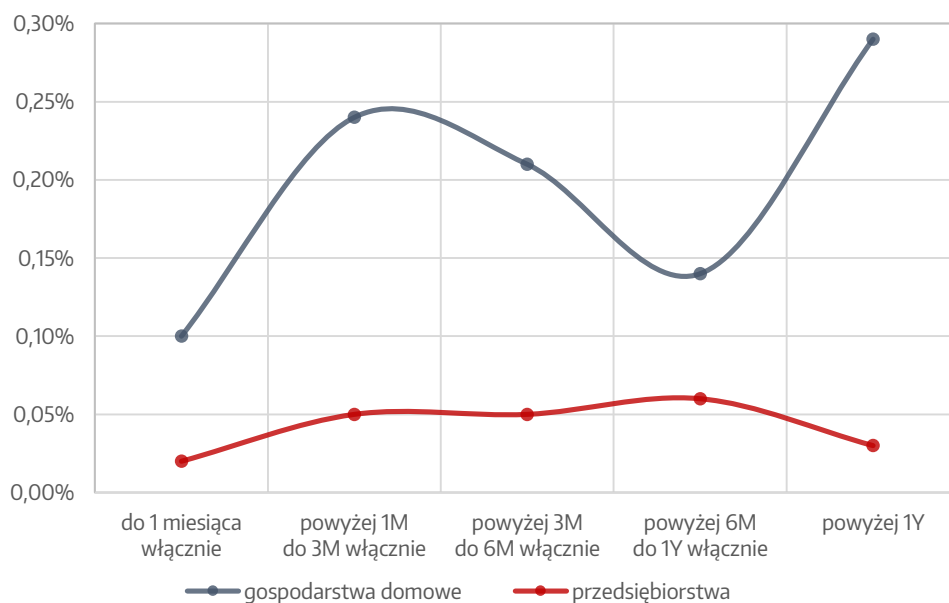
Nachylenie krzywej WKF jest większe, zwłaszcza na długim końcu krzywej. Wynika to stąd, że WKF przedstawia rzeczywisty, zrealizowany koszt finansowania banków działających na konkurencyjnym rynku depozytowym i w warunkach obowiązujących regulacji płynnościowych. Z kolei, za indeksem WIBOR nie stoją żadne transakcje i reprezentuje on bardziej

oczekiwania co do przyszłego poziomu stopy referencyjnej niż koszt finansowania banków.

Warto w tym miejscu porównać krzywe generowane przez wskaźniki stopy procentowej i dane na temat oprocentowania nowych umów depozytowych sprawozdawane przez banki do NBP, co pokazuje wykres 6.

PRZEGLĄD EKONOMICZNY WKF

Wykres 6.
Krzywe dochodowości wg oprocentowania depozytów (marzec 2021)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych NBP.

Krzywe raportowane przez bank centralny nie są monotoniczne, ponieważ odnoszą się do całego sektora bankowego i wszystkich sprawozdawanych umów depozytowych. Takie podejście oznacza, że otrzymujemy z pewnym opóźnieniem obraz niejednorodnych depozytów (negocjowanych, tabelowych, z dodatkowymi klauzulami). Cena tych depozytów może być podatna na akcje promocyjne najbardziej aktywnych banków, które preferują określone terminy zapadalności i grupy klientów. W odróżnieniu od przedstawionych powyżej statystyk, wskaźniki stopy procentowej są raportowane codziennie i przedstawiają bieżące ceny rynkowe liczone zgodnie z publiczną przez admini-

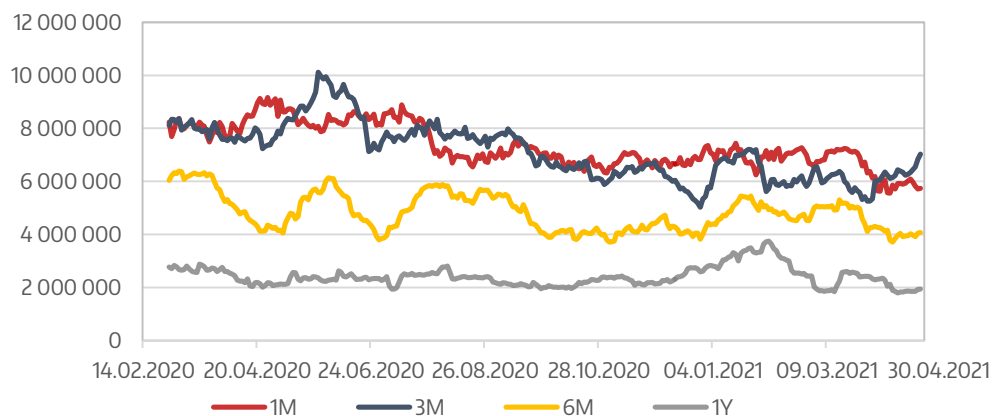
stratora metodologią.

Oprócz poziomego wskaźnika, wartościową informacją na temat jego jakości jest wolumen transakcji przesyłanych przez panelistów. W przypadku WKF wolumen ten jest adoptowany do przyjętej Metody WKF, co oznacza, że nie wszystkie transakcje zawierane przez banki są uwzględniane przy obliczaniu wskaźnika. Po odznaczeniu niektórych depozytów otrzymujemy określony nominal transakcji wykorzystanych do kalkulacji średniej ważonej.

W podziale na poszczególne terminy nominal ten – za ostatnie 15 miesięcy – przedstawiono na wykresie 7.

PRZEGLĄD EKONOMICZNY WKF

Wykres 7.
Wolumen służący do obliczenia WKF (średnia 20-dniowa)

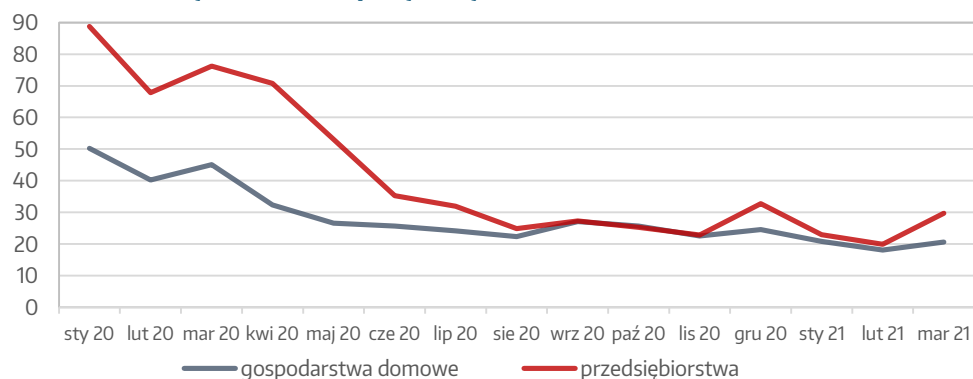
Źródło: IRF.

Warto podkreślić brak wpływu pandemii COVID-19 i redukcji stóp procentowych na wolumeny raportowane przez panelistów WKF. Jest to dowodem na to, że paneliści traktują depozyty terminowe jako główne źródło finansowania niezależnie od środowiska stóp procentowych, co wynika między innymi z konieczności wypełniania zewnętrznych norm płynnościowych. Stabilność wolu-

menów jest cechą charakterystyczną WKF i pozytywnie wyróżniającą go na tle innych wskaźników stóp procentowych.

Zwracamy uwagę na to, że paneliści WKF wyróżniają się na tle całego sektor bankowego. Sektor bankowy ogółem wyraźnie ograniczył obroty na depozytach terminowych, co wiadać w raportach publikowanych przez NBP – patrz wykres 8.

Wykres 8.
Wolumen nowych umów depozytowych (w mld zł)

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych NBP.

Przedstawione dane są dowodem na to, że sektor bankowości spółdzielczej rozważnie gospodaruje środkami finansowymi i buduje bezpieczne miary płynności. Niewątpliwie, równoległa optymalizacja wy-

niku odsetkowego i ograniczanie ryzyka prawnego, związanego z przestrzeganiem wymagań regulacyjnych BMR, będzie sprzyjało budowaniu stabilności i dochodowości całego sektora.

Instytut Rynku Finansowego

IRF jest podmiotem powołanym przez Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową (IBnGR) oraz Instytut Rynku Pieniężnego (IRP) w celu prowadzenia działalności regulowanej w zakresie Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) w sprawie indeksów stosowanych jako wskaźniki w instrumentach i kontraktach finansowych z 8 czerwca 2016 [Rozporządzenie PE 2016/1011]. IBnGR i IRP współpracują od 2012 roku i wspólnie prowadzą System Monitoringu Rynku Pieniężnego - SMRP (więcej informacji na stronie www.smrp.pl). IRF dysponuje zespołem i know-how, które wynika z dotychczasowych doświadczeń w związku z współtworzeniem, uruchomieniem i funkcjonowaniem SMRP.

Kontakt

Instytut Rynku Finansowego

ul. Wilcza 31 lok 1A
00-544 Warszawa

E-mail:
irf@irf.org.pl

www.irf.org.pl

Przygotował: Piotr Mielus
Instytut Rynku Finansowego

E-mail: piotr.mielus@irf.org.pl